

Deloitte.

Managementletter 2021 **Provincie Zuid-Holland**

2 november 2021

Aan het directieteam en het college van Gedeputeerde Staten
van de provincie Zuid-Holland
Zuid-Hollandplein 1
2596 AW DEN HAAG

Onderwerp
Managementletter 2021

Behandeld door

Datum
2 november 2021

Ons kenmerk
2111288407/BTB

Geachte dames en heren,

Wij hebben conform de opdracht, als onderdeel van de controle van de jaarrekening 2021, de interim-controle voor de provincie Zuid-Holland uitgevoerd. Deze controle is primair gericht op de analyse en evaluatie van de interne-beheersingsomgeving en de daarin opgenomen maatregelen van interne controle. In onze managementletter zijn onze bevindingen en aanbevelingen ter zake opgenomen. Tevens heeft deze controle als doelstelling om de aandachtspunten voor de jaarrekening 2021 te signaleren en onder uw aandacht te brengen.

Volledigheidshalve merken wij op dat onze analyse en evaluatie is uitgevoerd in het kader van de door u verstrekte opdracht tot controle van de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken en het getrouwe beeld van de jaarrekening en voor de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden.

De risico-inschattingen hebben niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de interne beheersing als geheel van uw provincie, maar zijn slechts gericht op die delen ervan die ten grondslag liggen aan financiële mutaties in uw provincie.

Wij merken op dat deze managementletter is opgesteld ten behoeve van het directieteam en het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Zuid-Holland, en niet zonder onze toestemming aan derden mag worden verstrekt.

In tegenstelling tot wat u van ons gewend bent bevat deze managementletter geen hoofdstuk met actualiteiten. Met ingang van controle 2021 informeren wij u hierover separaat via een periodieke nieuwsbrief.

De bevindingen en aanbevelingen kunnen worden gelezen als constructieve aanwijzingen of aanbevelingen voor de provincie, als onderdeel van het continue proces van het veranderen en verbeteren van de beheersing van de bedrijfsvoering en de kwaliteit van de jaarrekening.

Graag willen wij deze rapportage en de daarin opgenomen bevindingen en aanbevelingen nader met u bespreken.

Hoogachtend,

Deloitte Accountants B.V.

Inhoud

1	Managementsamenvatting 	
	Managementsamenvatting	5
2	Bevindingen 2021 	
	Bevindingen 2021	8
	Follow-up aanbevelingen 2020	12
3	Disclaimer 	
	Disclaimer	21

1. Managementsamenvatting

Management-samenvatting**Bevindingen****Disclaimer**

De opzet van de controle 2021

De controle 2021 is het tweede jaar van de huidige overeenkomst voor de accountantsdiensten. Wij hebben ingezet op een traject om anders, slimmer en nog beter te controleren. Dit doen wij in overleg en samenwerking met de provinciale organisatie en team AO/IC in het bijzonder. Tijdens de controle 2020 hebben wij data-analyse ingezet bij het controleren van de salarislasten. De middelen en ervaringen hebben wij met team AO/IC gedeeld, zodat de provincie de data-analyse zelf ten behoeve van de interne controle kan toepassen.

In 2021 zullen wij verder inzetten op data-analyse, de ontwikkeling van de IT-audit en het toewerken naar een organisatiegerichte controle. Hiervoor hebben wij de contouren geschetst van een routekaart. Deze routekaart willen wij samen met u vormgeven. De eerstvolgende stap is dat u als provincie uw ambities bepaald ten aanzien van de kwaliteit van de interne beheersomgeving.

Wij constateren tijdens onze interim-controle 2021 dat uw provincie voortdurend aandacht heeft voor de ontwikkeling en verbetering van de interne beheersing. Dit komt onder andere tot uitdrukking in de conclusie dat aanbevelingen uit voorgaande jaren worden opgepakt en dat bij de implementatie van een nieuwe applicatie veel zorg wordt besteed aan de wijzigingen in processen.

Uit het toetsen van de opzet en het bestaan van de processen die relevante zijn voor de jaarrekeningcontrole, komen geen significante deficiënties naar voren. Dit betekent dat de processen zodanig zijn bedacht en opgezet dat de financiële beheersingshandelingen rechtmatig worden uitgevoerd en onjuiste en/of onvolledige mutaties in de administraties tot een aanvaardbaar laag niveau worden gereduceerd.

Het doel is te komen tot een organisatie die zodanig functioneert dat de rechtmatigheid, juistheid en volledigheid van de financiële mutaties is af te leiden van zichtbare werkstappen in de processen.

Relevante aspecten hierbij zijn:

- Een adequate en betrouwbare IT-omgeving.
- Een toereikende inrichting van de interne beheersing, inclusief het treffen van effectieve maatregelen van interne controle.
- De objectieve en 'deskundige' werking van de verbijzonderde interne controle, gericht op het testen van de werking van de interne beheersingsmaatregelen.

De uitdaging voor de provincie ligt vooral bij de IT-omgeving. Wij adviseren in dit kader om een ambitieniveau ten aanzien van de kwaliteit van de IT-omgeving vast te stellen en een plan van aanpak voor het realiseren ervan. Onderdeel hiervan is ook het benoemen van een bestuurlijke en ambtelijke opdrachtgever.

Rechtmatigheidsverantwoording

Uw provincie is bezig met de voorbereidingen voor de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording. De invoeringsdatum is door de minister een jaar opgeschoven naar 1 januari 2022. Dit betekent dat Gedeputeerde Staten vanaf de jaarstukken 2022 een uitspraak moeten doen over het rechtmatig handelen in het afgelopen jaar.

Wij hebben met uw organisatie gesproken over de invulling van de rechtmatigheidsverantwoording. Het college wil de verantwoording uiteindelijk kunnen afleggen op basis van een goed functionerende interne beheersing. Het team AO/IC verricht in dit model proceduretests om de effectieve werking van de interne beheersing te verifiëren. Wij zijn van mening dat dit voor de provincie realiseerbaar is. Dit hangt ook nauw samen met de ontwikkelingen die wij in de vorige paragraaf hebben benoemd.

De provincie is momenteel bezig met het inventariseren van de relevante wet- en regelgeving per proces en jaarrekeningpost. Dit is de basis voor het in kaart brengen van de reikwijdte van de rechtmatigheidsverantwoording. De provincie is hiermee op de goede weg.

Wij adviseren om de komende periode tot en met de jaarrekening(controle) 2021 voor de belangrijkste uitdagingen bij dit vraagstuk alvast te doen alsof een rechtmatigheidsverantwoording 2021 opgesteld moet worden. Hiermee wordt voorkomen dat de provincie in 2022 voor het eerste tegen mogelijke knelpunten oploopt en vertraging oploopt in het jaarrekeningtraject. De inhoudelijke uitdagingen liggen naar onze mening bij het beoordelen van de begrotingsrechtmatigheid, het beoordelen van de uitputting van de gevoteerde kredieten en het naleven van de aanbestedingsregels. Procesmatig liggen de uitdagingen bij het evalueren van alle bevindingen uit de diverse controles in relatie tot de verantwoordingsgrens, het opstellen van een afsluitend memorandum met de conclusies uit de verschillende verbijzonderde interne controles ten behoeve van de eindconclusie en het opstellen van de rechtmatigheidsverantwoording en de toelichtende teksten in de paragraaf bedrijfsvoering.

Follow-up aanbevelingen

Onze managementletter 2020 bevat diverse aanbevelingen. Tijdens de interim-controle 2021 hebben wij vastgesteld welke opvolging u aan deze aanbevelingen hebt gegeven. Samengevat geeft dit het volgende beeld:

Nog niet opgelost:	-
In behandeling:	5
Opgelost:	10
Totaal:	15

Alle aanbevelingen zijn onderhanden. Hierbij is het relevant te vermelden dat een aantal aanbevelingen een langere tijd vraagt om te worden opgelost. Wij hebben de aanbevelingen uit voorgaande jaren inzake de betalingen in deze managementletter samengevoegd, ten behoeve van de leesbaarheid.

Risicomanagement

De doelstelling van uw provincie is het verstrekken van een meer integraal inzicht in de risico's die de provincie loopt. In het verleden werd vooral inzicht gegeven in de zogenaamde netto-risico's, terwijl er behoefte is in inzicht in alle relevante (bruto-)risico's en de reeds getroffen maatregelen. Met het vaststellen van de nieuwe financiële verordening is beleidsmatig invulling gegeven aan deze doelstelling.

Wij concluderen dat op centraal niveau inzicht is verkregen in de project specifieke risico's. De risico's en beheersmaatregelen worden gecumuleerd weergegeven in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing in de begroting 2022. De organisatie gaat de komende periode gebruiken om de kwaliteit en consistentie van risicomanagement in de organisatie te verhogen.

Speerpunten COR

De Commissie voor Onderzoek van de Rekening (COR) heeft voor 2021 (nog) geen speerpunten meegegeven. Wij zullen in het accountantsverslag 2021 een update geven over de speerpunten die vorig jaar door de commissie zijn benoemd en die wat ons betreft relevant zijn voor 2021. Dit zijn de volgende onderwerpen:

1. Het Warmtebedrijf
2. Samenspel PZI en begroting
3. De voorspellende waarde van de begroting
4. Naleving van de financiële verordening ten aanzien van reserves
5. Beleid ten aanzien van informatieveiligheid en cybersecurity

COVID

Vorig jaar hebben wij aandachtspunten benoemd voor bij het opstellen van de jaarrekening 2020 die samenhangen met de effecten van de pandemie. Bij de jaarrekeningcontrole 2020 bleek de provincie goed voorbereid op deze aandachtspunten. De effecten op de jaarrekening en de financiële positie van de provincie bleken beperkt te zijn.

Met inachtneming van de ervaringen van vorig jaar geven wij u de volgende aandachtspunten mee voor 2021.

- a) De verantwoording van de beschikbaarheidsvergoedingen die zijn verstrekt aan de openbaar vervoersbedrijven. In 2021 moet blijken of de vergoedingen over 2020 rechtmatig zijn ingezet door de OV-bedrijven. De provincie moet onder andere hierover verantwoording afleggen aan het Rijk en is daarvoor afhankelijk van de informatieverstrekking door de OV-bedrijven. Wij verzoeken de provincie een schriftelijk standpunt in te nemen over de rechtmatigheid van de vergoedingen 2020 en 2021.
- b) Een transparante verantwoording over de financiële effecten van de pandemie in de jaarstukken 2021. Enerzijds op de baten en lasten 2021 en het eigen vermogen per 31 december 2021 en anderzijds op de effecten op de meerjarige begroting.

2. Bevindingen 2021

Management-
samenvatting

Bevindingen

Disclaimer

Bevindingen 2021

Nieuw inkoopstelsel

#01 Nieuw inkoopstelsel Pink

In 2021 heeft de implementatie van het nieuwe inkoopstelsel van Proactis plaatsgevonden. Uit de gesprekken die wij hebben gevoerd tijdens de interim-controle blijkt dat het voor de medewerkers bewerkelijk en lastig is om betrouwbare data via Coda uit Proactis te halen. Via een tabular dienen er veel verschillende variabelen te worden ingevoerd alvorens er informatie kan worden verkregen. Deze invoer is foutgevoelig. Er zijn praktijkvoorbeelden, waarin onbedoeld foutieve informatie is verkregen met als risico dat management verkeerde beslissingen neemt. De organisatie moet erop kunnen vertrouwen dat de verkregen informatie betrouwbaar is.

Wij adviseren om veel voorkomende informatieverzoeken in te regelen via centrale gebouwde en geteste tabulars.

Management-samenvatting

Bevindingen

Disclaimer

Bevindingen 2021

Interne controle betalingsverkeer

#02 Betalingsverkeer

In de managementletter 2020 hebben wij gerapporteerd over het ontbreken van een zichtbaar uitgevoerde controle in het betaalproces. Deze controle heeft betrekking op de check of het bankrekeningnummer op de factuur in overeenstemming is met de betaalbatch. Tijdens de interim-controle 2021 constateren wij dat deze interne controle in 2021 wel zichtbaar heeft plaatsgevonden.

In overeenstemming met de bevindingen van team AO/IC hebben wij echter ook geconstateerd dat in 2021 één betaling ten onrechte is goedgekeurd. Op een betaalbatch 2021 staat een andere bankrekeningnummer dan op de onderliggende factuur. De interne controle heeft dit verschil niet geconstateerd. Uit nader onderzoek van team AO/IC blijkt dat het gehanteerde bankrekeningnummer wel toebehoort aan de rechthebbende. De betaling is dus wel bij de juiste partij terecht gekomen.

Team AO/IC heeft aanvullend onderzoek gedaan. Hieruit blijkt dat sprake is van een eenmalige tekortkoming in de uitvoering van de interne controle. Er is geen sprake van een deficiëntie in de opzet of werking van het betalingsproces.

Management-samenvatting

Bevindingen

Disclaimer

Bevindingen 2021

Systematisch opslaan documentatie prestatielevering

#03 Prestatielevering

Na ontvangst van de factuur wordt deze geregistreerd in het inkoopstelsel Proactis. De factuur wordt toegewezen aan een budgethouder en een validator. Zij moeten de factuur controleren met de verstrekte opdracht en de prestatielevering. De factuur wordt in Proactis geaccordeerd (of afgekeurd). Via deze accordering bevestigen zij dat de gefactureerde prestaties geleverd zijn.

Tijdens het uitvoeren van de interim-controle hebben wij vastgesteld dat er geen geüniformeerde werkwijze wordt gehanteerd betreffende het documenteren van de prestatielevering door de validator. Het risico bestaat dat facturen worden geautoriseerd waarvoor achteraf geen of onvoldoende bewijs van prestatielevering beschikbaar is. De commissie BADO heeft hierover in 2020 een handreiking gegeven in de [Notitie Vastlegging en onderbouwing prestatielevering](#) inclusief een separate [bijlage](#) waarin per IV3-categorie wordt aangegeven welke documentatie voor de prestatielevering kan worden gehanteerd.

Wij adviseren u om aan de hand van de notitie een instructie te maken voor de medewerkers van de provincie voor het opslaan van bewijzen van de prestatielevering, zodat de rechtmatigheid altijd en eenvoudig kan worden aangetoond. De verbijzonderde interne controle kan dan ook op een efficiëntere wijze plaatsvinden.

 Management-samenvatting

 Bevindingen

 Disclaimer

IT-audit

#04 IT-routekaart

 Wij hebben begin 2021 een beperkte IT-audit (scenario 2.A) uitgevoerd, waarin is stilgestaan bij een beperkte set aan general IT-controls. Daarbij zijn door ons enkele bevindingen geconstateerd, die met u zijn gedeeld. In samenspraak met de organisatie is besloten om een uitgebreidere IT-audit (scenario 2.B.1) uit te voeren, waarbij de volledige set aan general IT controls en application controls ten aanzien van de financiële applicatie wordt meegenomen. De IT-audit vindt in oktober 2021 plaats en de bevindingen worden separaat aan u gerapporteerd.

In overleg met uw organisatie is bepaald om één applicatie, te weten CODA, in scope te hebben. Om tot een organisatiegerichte controle te komen, dient de scope van de IT-audit te worden uitgebreid tot een audit naar de werking van de general IT controls en de application controls van alle relevante applicaties (scenario 3). Voor de vervolgstappen zal de provincie:

- Het ambitieniveau ten aanzien van de kwaliteit van de IT-omgeving moeten vaststellen.
- Het tempo waarin dit ambitieniveau gerealiseerd moet worden, moeten bepalen.
- De randvoorwaarden in kaart moeten brengen en invullen.
- Een bestuurlijke en ambtelijke opdrachtgever moeten benoemen voor de aansturing.

Figuur: overzicht scenario's voor de IT-audit

Scenario	2.A	2.B.1	2.B.2	3
Scope	Beperkte set aan controls (GITC's)	Volledige set aan controls (GITC's + application controls)	Volledige set aan controls (GITC's + application controls)	Volledige set aan controls (GITC's + application controls)
Doel	Risk assessment, niet steunen	Risk assessment + toetsen opzet	Risk assessment + toetsen bestaan	Testen van de werking, t.b.v. "steunen op"
Applicatie				
Database				
Besturings-systeem				
Netwerk				

Management-samenvatting

Bevindingen

Disclaimer

Bevinding	Status	Follow-up
<p>Projectadministratie (managementletter 2019) Wij hebben bij de projecten HOV-net Zuid-Holland Noord en de Rijnlandroute vastgesteld dat sprake is van correcties die achteraf op een project worden doorgevoerd. De tussentijdse sturingsinformatie is hierdoor niet optimaal. Verder constateren wij dat bij HOV-net Zuid-Holland Noord geen duidelijke afspraken zijn gemaakt over de verantwoording en de accountantscontrole van door derden aan de provincie doorbelaste lasten.</p> <p>Een andere bevinding is dat de kosten niet altijd in het juiste boekjaar worden verantwoord, zodat de jaarrekening geen juist en volledig beeld geeft van de investeringen. Hierdoor zijn ook de verplichtingen per 31 december met betrekking tot de projecten niet volledig in de jaarrekening opgenomen. Bij het samenstellen van de jaarrekening 2019 heeft de provincie specifieke maatregelen getroffen om de investeringen zo volledig mogelijk te verantwoorden in de jaarrekening. Onze ervaringen naar aanleiding van de specifieke subsidiecontroles in het afgelopen jaar bevestigen dat dit een aandachtspunt blijft.</p>		<p>Tijdens en na de jaarrekeningcontrole 2020 heeft u opvolging geven aan deze bevinding. Er is een analyse uitgevoerd gericht op de vraag of alle verplichtingen van een project ultimo 2020 in 2021 zijn afgelopen in overeenstemming met de inschattingen die door de provincie zijn gedaan bij het samenstellen van de jaarrekening 2020. Hieruit komen geen bevindingen. Deze analyse is tevens als procesverbetering ingebed in het reguliere jaarrekeningproces voor komende jaren.</p>
<p>Rubricering grondbezit (managementletter 2020) De jaarrekening geeft mogelijk geen goed inzicht in de doelstellingen van de provincie wat betreft het grondbezit. Gronden die duurzaam verbonden zijn aan de provincie en worden aangehouden voor het realiseren van de maatschappelijke doelstellingen van de provincie moeten als (strategische) gronden onder de materiële vaste activa worden gepresenteerd. De overige gronden moeten onder de voorraden worden gepresenteerd. Wij verzoeken u te evalueren of het grondbezit op basis van het BBV op de juiste wijze is gerubriceerd en deze waar nodig aan te passen in de jaarrekening 2020. Tevens vragen wij uw aandacht voor het registreren van de restgronden van een infrastructureel project. Indien nodig zullen deze gronden van het infrastructureel project moeten worden afgesplitst.</p>		<p>Bij de controle 2020 hebben wij vastgesteld dat de gronden van de provincie in de jaarrekening 2020 juist gerubriceerd zijn.</p>

De aanbeveling is op een adequate wijze opgepakt en is hiermee afgedaan.

De aanbeveling is deels opgepakt, maar de implementatie ervan is nog niet afgerond/vast te stellen.

De aanbeveling is nog niet opgepakt. Het blijft naar onze mening van belang om spoedig invulling te geven aan het opvolgen van onze aanbeveling.

Management-samenvatting

Bevindingen

Disclaimer

Bevinding	Status	Follow-up
<p>Risicomanagement (managementletter 2019) De paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing in de P&C-producten van de provincie geeft geen volledig beeld van de relevante risico's en het beschikbare weerstandsvermogen. Er is een risicoanalyse per project aanwezig. Zolang de geïdentificeerde risico's echter kunnen worden opgevangen met project specifieke buffers, zoals een post 'onvoorzien', komen deze niet terug in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing. Uw integrale risicoanalyse, uw P&C-documenten en de risicoanalyse van de individuele projecten moeten worden geïntegreerd, zodat er op centraal niveau voldoende inzicht bestaat in alle relevante risico's, waarbij het weerstandsvermogen wordt afgezet tegen de gewogen risico's.</p>		<p>Met het vaststellen van de nieuwe financiële verordening is beleidsmatig invulling gegeven aan deze aanbeveling. Wij concluderen dat op centraal niveau inzicht is in de project specifieke risico's. De risico's worden gecumuleerd weergegeven in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing. De kwaliteit van de paragraaf weerstandsvermogen zal de komende tijd nadere aandacht krijgen.</p>
<p>Subsidies (managementletter 2019) U maakt voor het proces van subsidieverstrekingen gebruik van een subsidie-automatiseringssysteem (BPMOne). Hierin zijn diverse processtappen gedigitaliseerd, maar is ook sprake van fysieke brondocumenten waaruit de ingestelde beheersmaatregelen blijken. Op deze wijze hebben wij voor 2019 en eerdere jaren voldoende beheersmaatregelen en daarmee controle technische functiescheiding geconstateerd in het proces rondom de subsidieverstrekingen.</p> <p>Wellicht gaat uw organisatie op korte termijn over op een nieuw systeem. Het doel hiervan is het verder digitaliseren van het gehele proces, waarbij er een koppeling kan ontstaan met andere (financiële) systemen. Dit impliceert dat de op dit moment geïdentificeerde beheersmaatregelen worden omgezet naar beheersmaatregelen die in dit nieuwe systeem worden geïmplementeerd. De fysieke brondocumentatie zal verdwijnen.</p> <p>Een IT-audit op dit systeem is dan ook noodzakelijk om zekerheid te verkrijgen over de General IT Controls en de Application Controls die in de toekomst worden ingericht in dit nieuwe systeem.</p>		<p>De ambtelijke organisatie heeft een behoefte aan een nieuw subsidie (volg)systeem, vooral omdat het huidige systeem onvoldoende voorziet in de behoefte aan managementinformatie. De aanbesteding voor de nieuwe applicatie is afgerond en uw organisatie is bezig met de implementatie van de applicatie. Verwacht wordt dat dit traject na de zomer van 2022 gereed is.</p>

Management-samenvatting

Bevindingen

Disclaimer

Bevinding	Status	Follow-up
<p>Subsidieverstrekkings</p> <p>In de afgelopen jaren zijn er door Team AO/IC en gedurende onze controles bevindingen geconstateerd in de balanspost "Geblokkeerde subsidies". Dit betreft de subsidies waarbij er per jaareinde nog geen afrekening heeft plaatsgevonden, maar waar (op basis van de verlening) wel de prestatie voor geleverd zal zijn in dat boekjaar. In 2017 is er een onderzoek gestart naar de subsidies met een verleningsdatum voor 2013, voor zover deze nog in de geblokkeerde subsidies voorkwamen. In de jaarrekening 2017 is hier ook een correctie voor doorgevoerd en in 2018 is het onderzoek verder voortgezet. Ten tijde van de interim-controle was dit onderzoek nog niet geheel afgerond. In de reguliere controles op de subsidies van na 2013 zijn tot dusverre geen bijzondere afwijkingen geconstateerd. Ook voor het opstellen van uw jaarrekening 2018 zal deze controle worden uitgevoerd.</p> <p>Gedurende de interim-controle hebben wij gesproken met diverse functionarissen die betrokken zijn bij het proces rondom de subsidieverstrekkings. Daarnaast hebben wij gesproken met functionarissen die betrokken zijn geweest bij het in 2017 gestarte onderzoek naar de geblokkeerde subsidies tot 2013. Uit dit onderzoek is gebleken dat er sprake was van subsidies die reeds waren vastgesteld en dus ten onterechte nog openstonden, of waar nooit een vaststellingsverzoek voor is ingediend. Deze worden in 2018 alsnog gecorrigeerd. Uit de besprekingen over het huidige proces van het monitoren van deze subsidies blijkt dat er tot op heden nog geen duurzame concrete interne beheersmaatregelen zijn getroffen die erop zijn gericht dit in de toekomst te voorkomen. Wel merken wij op dat het bewustzijn binnen de afdeling voor het monitoren van het vaststellen van de subsidies die op de balans staan groter is geworden. Uw nieuwe subsidie-applicatie zal dit monitoren naar verwachting gemakkelijker en duurzaam maken. De nieuwe applicatie wordt verwacht in het eerste kwartaal van 2019, waarbij ook zo snel mogelijk een koppeling met CODA zal worden gerealiseerd. Wij adviseren u om tot aan het moment van het invoeren van deze applicatie via reguliere controles de onderbouwing bij de post Geblokkeerde subsidies te blijven toetsen.</p>		<p>Er is behoefte aan een nieuw subsidiesysteem, vooral omdat het huidige systeem onvoldoende voorziet in de behoefte aan management-informatie. De aanbesteding voor de nieuwe applicatie is afgerond en uw organisatie is bezig met de implementatie van het systeem. Verwacht wordt dat dit na de zomer van 2022 gereed is.</p>

Management-samenvatting

Bevindingen

Disclaimer

Bevinding	Status	Follow-up
<p>Handreiking subsidies (managementletter 2019) Begin 2019 heeft de Commissie BBV een handreiking inzake subsidies gepubliceerd. De kern van deze handreiking is dat instellingen die conform het BBV dienen te rapporteren de subsidielast pas verwerken op het moment dat is vastgesteld dat aan de gestelde voorwaarden is voldaan en dat de prestatie is geleverd.</p> <p>Naar aanleiding van het publiceren van deze handreiking heeft het IPO de Commissie BBV in maart 2019 een brief gestuurd over zijn bedenkingen hierbij. Op 30 april 2019 heeft de Commissie BBV in een reactie aangegeven dat zij de handreiking handhaaft en dat de provincies de regelgeving hierin dienen te volgen. Het IPO heeft vervolgens het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties hierbij betrokken, dat heeft toegezegd voor 2019 niet te zullen handhaven op het in het handreiking van de Commissie BBV gestelde. De gevolgen voor 2020 en latere jaren zijn op dit moment nog niet bekend. De provincies zijn hierover momenteel in overleg met het ministerie.</p> <p>Wij adviseren u de ontwikkelingen nauwlettend te blijven volgen en tijdig in te spelen op de eventuele gevolgen hiervan voor uw provincie. In afwachting van de uitkomsten hiervan blijft u de huidige werkwijze hanteren. Het proces dat hiervoor op dit moment is ingericht bij de provincie zal enige aanpassing behoeven, zodat de lasten conform de eerdergenoemde handreiking op een juiste en rechtmatige wijze kunnen worden verwerkt. Gezien de omvang van de subsidieverstrekingen van de provincie adviseren wij u deze boekingswijze en het proces hierop tijdig aan te passen, om onrechtmatigheden te voorkomen.</p> <p>Aangezien u zich in de oriëntatiefase bevindt wat betreft het overgaan op een nieuw systeem voor vastleggingen in het proces van de subsidieverstrekingen, adviseren wij u hierbij ook rekening te houden met deze handreiking. Dit voorkomt dat er later aanpassingen in het systeem moeten worden aangebracht om te kunnen (blijven) voldoen aan de Handreiking subsidies.</p>		<p>De Commissie BBV heeft inmiddels, na input van de provincies, accountants en het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, een nieuwe handreiking subsidies gepubliceerd. Uw provincie is bezig met het vertalen hiervan naar een provinciale werkwijze. De verschillen met de huidige werkwijze (tot en met 2020) lijken beperkt. Landelijk blijkt vooral de ondergrens voor de categorie grote subsidies nog een punt van discussie. De grote subsidies moeten volgens de handreiking volledig worden toegerekend aan de boekjaren waarin de subsidieontvanger de activiteit uitvoert. De grens hiervan moet zodanig worden bepaald dat alle subsidies onder de drempel geen materiële fout kunnen bevatten als gevolg van het onjuist toerekenen van de lasten aan de boekjaren.</p> <p>Wij constateren in 2021 dat meerjarige subsidies ook toegerekend worden aan de jaren waarop de subsidie betrekking heeft. Subsidieontvangers moeten veelal twee keer per jaar voortgangsrapportages aanleveren. Bij afwijkingen groter dan 10% wordt er een correctieboeking gemaakt.</p>

Management-samenvatting

Bevindingen

Disclaimer

Bevinding	Status	Follow-up
<p>Inkoopproces</p> <p><i>Inkoopproces en de ondersteunende applicaties</i> Binnen het inkoopproces wordt gebruikgemaakt van meerdere applicaties: het contractmanagementsysteem (CTM), Tendetnet, IDMS, waarin de workflow van de inkoop en de besluiten vastliggen, en een inkoopmodule van het financiële systeem CODA.</p> <p>Alle inkopen die in CTM plaatsvinden, worden handmatig omgezet naar IDMS. In IDMS worden handmatig een inkoop workflow en een besluitnota aangemaakt, waarna in CODA een verplichting wordt aangemaakt. De systemen zijn onderling niet met elkaar gekoppeld, zodat er handmatige handelingen nodig zijn. Dit kan inconsistenties veroorzaken en mede daardoor minder efficiënt zijn. Met het nieuwe inkoopstelsel worden de huidige systemen geïntegreerd in één nieuw systeem.</p> <p><i>Aanbesteding nieuw inkoopstelsel</i> De budgethouders zijn bevoegd tot het doen van inkopen. Door deze decentrale inrichting heeft het centrale inkoopbureau geen volledig inzicht in alle inkopen van de provincie Zuid-Holland. Bij iedere inkoop dient volgens het proces een verplichting te worden aangemaakt in CODA. Dit wordt echter niet afgedwongen door het systeem, wat een centrale monitoring op de naleving van de aanbestedingsregels bemoeilijkt. Ons advies is om periodiek (bij voorkeur per kwartaal) een spendanalyse uit te voeren. Door het opvoeren van de frequentie hiervan wordt eerder inzichtelijk of de aanbestedingsregels zijn nageleefd en kan er tijdiger worden bijgestuurd.</p> <p><i>Controle en goedkeuring prestatielevering</i> In de inkoopmodule van CODA wordt bij een binnengekomen factuur door een functionaris getekend voor het leveren van de prestaties (de prestatieontvangstmelder: POM'er). Dit is een stap in het proces die uiteindelijk leidt tot een rechtmatige betaling van een factuur. In CODA is de optie opgenomen van het bij deze autorisatie uploaden van een link naar een document, ter onderbouwing van de geleverde prestatie. Dit wordt echter niet afgedwongen in CODA. Derhalve vragen wij meer aandacht van uw POM'ers voor het documenteren van de prestatielevering, bij voorkeur in CODA.</p>	<p> </p>	<p>De provincie heeft een nieuwe inkoopstelsel aangekocht. Het systeem is per 1 maart 2021 in gebruik genomen. Wij verwijzen naar bevinding_1 op pagina 8.</p>

Management-samenvatting

Bevindingen

Disclaimer

Bevinding	Status	Follow-up
<p>Inkoopproces (vervolg)</p> <p>Controle en goedkeuring prestatielevering (vervolg) De implementatie van CODA 14 was vertraagd vanwege technische complicaties. Hierdoor heeft het aanpassen van de bijbehorende instructies en de hernieuwde aandacht voor de inhoudelijke POM-vereisten nog niet plaatsgevonden. Het streven is nu om deze in het najaar van 2019 gereed te hebben.</p> <p>Prestatieontvangstmelding - aantal personen In het inkoopproces kan na het leveren van de prestatie (in de praktijk gebeurt het ook bij de ontvangst van de factuur) goedkeuring gegeven worden voor de geleverde prestatie die ten grondslag ligt aan de (nog te ontvangen) factuur. Deze goedkeuring wordt de prestatieontvangstmelding (POM) genoemd. Binnen de applicatie CODA zijn er 348 personen bevoegd om een POM te geven. Als dit worden afgezet tegen het aantal binnenkomende facturen tot en met juni 2018, registreert ieder bevoegd persoon gemiddeld 60 POM's per jaar.</p> <p>Het risico bestaat hiermee dat personen die nauwelijks tot nooit POM's hoeven te registreren, zich niet bewust zijn van de handelingen die zij dienen te verrichten voorafgaand aan deze goedkeuring binnen het proces. Daarnaast bestaat er ook geen verplichting voor het vastleggen van deze handelingen met een POM. Wij adviseren u een evaluatie uit te voeren op (a) de huidige lijst met personen die bevoegd tot het afgeven van een POM, zodat er geen sprake is van onnodig bevoegde personen, en (b) het functioneren van de POM in het inkoopproces.</p>	Zie vorige pagina.	Zie vorige pagina.

Management-samenvatting

Bevindingen

Disclaimer

Bevinding	Status	Follow-up
<p>Salarissen Vanaf 2017 worden alle declaraties verwerkt via het systeem van RAET (E-HRM Selfservice). Op dit moment vinden er nog handmatige controles plaats op de output van het systeem. De provincie heeft als doel om ook overige mutaties die relevant zijn voor de salarisadministratie via E-HRM Selfservice te laten lopen, zodat alle declaraties en mutaties via dit systeem lopen. Het is daarom van belang dat, wanneer de handmatige controles afnemen, er meer aandacht komt voor de betrouwbaarheid van E-HRM Selfservice. Een EDP-audit is nodig om deze betrouwbaarheid te kunnen vaststellen.</p>		<p>De applicatie voor de salarisadministratie is in beheer bij RAET. De provincie ontvangt van RAET een ISAE3402 type II rapport, waarin een onafhankelijke auditor een uitspraak doet over de werking van de beheersmaatregelen met betrekking tot de applicatie. De provincie heeft voor 2020 een rapportage met een positief oordeel ontvangen.</p>
<p>Controle toegang en rechten binnen applicaties De controle op de autorisatie binnen de diverse applicaties die in gebruik zijn bij de PZH, is nog niet optimaal ingericht.</p>		<p>De opdracht aan de oorspronkelijke leverancier voor het implementeren van het IAM-project is begin 2020 ontbonden, omdat door de leveranciers niet aan de gestelde functionele eisen werd voldaan. Een onderdeel van het IAM-project, namelijk de implementatie van Privileged Access Management (PAM), is begin 2021 door de voormalige leverancier begin 2021 afgerond.</p> <p>Het project 'Herstart IAM' is gestart en zal naar verwachting in 2022 nader gestalte krijgen.</p>
<p>Wijzingen van mengpercentages Kosten met betrekking tot investeringen worden voor een deel toegerekend aan de exploitatie, voor zover deze niet geactiveerd kunnen worden. Deze toerekening vindt plaats op basis van een mengpercentage, dat per investering wordt ingeschat. Het wijzigen van een mengpercentage met betrekking tot investeringsprojecten wordt niet altijd op de juiste wijze administratief verwerkt.</p>		<p>U heeft intern een analyse uitgevoerd op de juiste wijze gebruiken van de mengpercentages. Dit heeft niet geleid tot bijzonderheden, zoals ook wordt onderschreven door het gesloten convenant 'Doorontwikkeling Horizontaal toezicht' van 18 mei 2021.</p>

Management-samenvatting

Bevindingen

Disclaimer

Bevinding	Status	Follow-up
<p>Frauderisicoanalyse De verslaglegging wat betreft de frauderisicoanalyse is nog niet ingebed in het reguliere planning en control proces.</p>		<p>De opzet met betrekking tot hoe de frauderisicoanalyse eruit dient te komen te zien heeft gestalte gekregen en is met ons afgestemd. De daadwerkelijke invulling van de risico's vindt momenteel plaats en moet voor het einde van het boekjaar gereed zijn. Verwacht wordt dat ten tijde van de jaarrekeningcontrole de frauderisicoanalyse, inclusief de getoetste beheersmaatregelen, kan worden vastgesteld.</p>
<p>Bewaken van de investeringskredieten Voor het bewaken van de investeringskredieten is nog geen rapportage beschikbaar waaruit blijkt wat het krediet is voor de in een bepaalde periode gedane investering.</p>		<p>Op dit moment wordt gewerkt aan het samenstellen van een geautomatiseerd overzicht waarmee er op centraal niveau controle kan worden uitgeoefend op de besteding van kredieten. De prognose is dat dit gereed is ten tijde van de jaarrekeningcontrole 2021.</p>
<p>Specifieke projectverantwoordingen In een aantal gevallen vindt er een onjuiste kostenverantwoording plaats in specifieke projectverantwoordingen.</p>		<p>Tussen de provincie en Deloitte is afgesproken om voor de grote meerjarige projecten een jaarlijkse controle uit te voeren. Op die manier is het risico dat er informatie en documentatie verloren gaat het kleinst en blijft bovendien de administratieve verantwoordingslast aan het einde van de projectperiode beperkt.</p>
<p>Verslaglegging over reserves Er is een wijziging doorgevoerd in het BBV met betrekking tot de verslaglegging over de reserves.</p>		<p>De hernieuwde wet- en regelgeving is opgenomen en verwerkt in de nieuwe Financiële Verordening 2021, zoals vastgesteld door de Provinciale Staten op 16 december 2020.</p>
<p>Aantal memoriaalboekingen De jaarlijkse hoeveelheid memoriaalboekingen is omvangrijk.</p>		<p>Er zijn additionele maatregelen getroffen om het aantal memoriaalboekingen te beperken. Dit betreft onder andere het vergroten van de kennis van de medewerkers. Het monitoren van het nut en de noodzaak van het gebruik van memoriaalboekingen is ingebed in het proces van team AO/IC.</p>

3. Disclaimer

Management-
samenvatting

Bevindingen

Disclaimer

Volledigheidshalve merken wij op dat onze analyse en evaluatie is uitgevoerd in het kader van de door u verstrekte opdracht tot controle van de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing.

Hierdoor is onze analyse en evaluatie beperkter dan deze zou zijn geweest in het kader van een opdracht tot het geven van een oordeel omtrent de opzet, het bestaan, de effectiviteit en de efficiency van de interne beheersing als geheel en deze bestrijkt daarom niet noodzakelijkerwijs alle in de interne organisatie vervatte tekortkomingen.

Wij attenderen u erop dat deze managementletter is opgesteld ten behoeve van het directieteam en het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Zuid-Holland, en daarom niet zonder onze toestemming aan derden mag worden verstrekt.

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited (“DTTL”), its global network of member firms, and their related entities. DTTL (also referred to as “Deloitte Global”) and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL does not provide services to clients. Please see www.deloitte.nl/about to learn more.

Deloitte is a leading global provider of audit and assurance, consulting, financial advisory, risk advisory, tax and related services. Our network of member firms in more than 150 countries and territories serves four out of five Fortune Global 500@companies. Learn how Deloitte’s approximately 264,000 people make an impact that matters at www.deloitte.nl.

This communication contains general information only, and none of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, its member firms or their related entities (collectively, the “Deloitte network”) is, by means of this communication, rendering professional advice or services. Before making any decision or taking any action that may affect your finances or your business, you should consult a qualified professional adviser. No entity in the Deloitte network shall be responsible for any loss whatsoever sustained by any person who relies on this communication.